Turizm ve İşletmecilik Dergisi
Journal of Tourism and Management 2025, Vol. 6 (1), 36-54
https://doi.org/10.29329/jtm.2025.1402.3
Copyright © 2025. This is an open access article under the CC BY

Original article

Yerel Paydaşların Ekoturizm Algısı ve Görüşleri: Gürün İlçesi Örneği

Local Stakeholders' Perceptions and Opinions on Ecotourism: The Case of Gürün District

Lütfullah Sadi Toprak *

Department of Hotel, Restaurant, and Catering Services, Gevaş Vocational School, Van Yüzüncü Yıl University, Van, Türkiye

Özet

Bu çalışmanın amacı, Sivas iline bağlı Gürün ilçesinin ekoturizm potansiyelini inceleyerek sahip olduğu ekoturizm olanaklarını ve sorunlarını tespit etmek ve bu kapsamda yapılan veya yapılacak yatırımları belirlemektir. Araştırmada, araştırma sorularına derinlemesine yanıtlar elde edebilmek amacıyla nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma verileri, 2025 yılı Ağustos ve Eylül aylarında yüz yüze görüşmelerde kullanılan yarı yapılandırılmış soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Örneklem seçiminde ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan maksimum çeşitlilik örneklemesinden yararlanılmış ve bu doğrultuda Gürün ilçesinde turizm alanında söz sahibi olan kaymakamlık, belediye başkanlığı, sivil toplum kuruluşları ve diğer turizm sektörü karar alıcılarına yönelik sorular yöneltilmiştir. Görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre; yörede endemik bitki olan "anık" bitkisiyle yapılan yerel ürünler ile coğrafi işaretli ürün olarak Gürün dut pekmezi, Gürün Şalı, şairler evi, tarihi Gürün konakları, Mağara köyünde Uyuzpınar Gölü ile ilçede Hitit'lerden kalma mağaralar önemli ekoturizm unsurları olarak tespit edilmiştir. İlçede nitelikli konaklama işletmelerinin eksikliği araştırmanın bir diğer önemli sonucudur. Şuğul Kanyon'unda turistlerin zaman geçirebileceği rekreasyon alanlarının yetersiz olması, doğa yürüyüşleri için altyapı eksikliği ve restoran eksikliği önemli sorun olarak belirlenmiştir. Turizm açısından rekreasyon ve dinlenmeye uygun Tohma Çay'ı çevresinin bakımsız ve kirli olması bir diğer sonuç olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda yerel yöneticilere ve ilgili sektör paydaşlarına öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Ekoturizm, Gürün, Yerel Paydaşlar

Abstract

The purpose of this study is to examine the ecotourism potential of Gürün district in Sivas province, identify its ecotourism opportunities and problems, and determine the investments made or to be made in this context. In the study, a qualitative research approach was adopted and a descriptive research method was used in order to obtain in-depth answers to the research questions. The interview technique was used in the data collection process. Research data were collected through a semi-structured questionnaire used in face-to-face interviews in August and September 2025. The collected data were evaluated through content analysis. In the sample selection, maximum diversity sampling, one of the purposive sampling methods, was used, and in this direction, questions were directed to the district governor's office, the mayor's office, non-governmental organizations, and other tourism sector decision-makers in the Gürün district who are influential in the field of tourism. According to the results obtained

* **Corresponding author:**

Lütfullah Sadi Toprak, Department of Hotel, Restaurant, and Catering Services, Gevaş Vocational School, Van Yüzüncü Yıl University, Van, Türkiye.
Email: lutfullahsaditoprak@yyu.edu.tr

from the interviews; local products made from the endemic plant "anık," as well as geographically marked products such as Gürün mulberry molasses, Gürün Shawl, the poets' house, historic Gürün mansions, Uyuzpınar Lake in Mağara village, and caves left behind by the Hittites in the district were identified as important ecotourism elements. The lack of quality accommodation facilities in the district is another important finding of the research. The lack of recreational areas where tourists can spend time in Şuğul Canyon, the lack of infrastructure for nature walks, and the lack of restaurants have been identified as significant problems. Another finding is that the area around the Tohma River, which is suitable for recreation and relaxation in terms of tourism, is neglected and dirty. Recommendations have been made to local administrators and relevant industry stakeholders based on these findings.

Keywords: Tourism, Ecotourism, Gürün, Local Stakeholders

Reeived: 03 November 2025 * **Accepted:** 26 December 2025 * **DOI:** https://doi.org/10.29329/jtm.2025.1402.3

GİRİŞ

Sivas ili Gürün ilçesi İç Anadolu, Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinin kesiştiği yerde ve bu üç bölgeyi birbirine bağlayan (D-300) karayolu üzerinde stratejik bir "anahtar güzergah" konumundadır. İlçe aynı zamanda Tohma Havzası'nın kavşak noktasında bulunmaktadır (Gürün'ü Tanıyalım, 2025). Coğrafi konumu, kış aylarında sert karasal iklim koşulları, genç nüfus oranının az olması ve komşu il merkezlerine olan uzaklığı gibi nedenlerden dolayı ilçede sanayi altyapısı gelişmemiştir. Özellikle komşu illere uzak olması, ilçeyi doğu-batı karayolu üzerinde Malatya-Kayseri illeri arasında şehirlerarası toplu taşıma araçları ve sivil araçlar için önemli bir durak noktası yapmıştır. Diğer taraftan ilçenin Gökpınar Gölü, Şuğul Vadisi, Hitit Evleri ve Gürün Şalı gibi hatırı sayılır doğal ve kültürel turistik unsurları dikkat çekmektedir. Gerek konaklama işletmeleri gibi altyapısı ve gerekse tanıtım göstergeleri dikkate alındığında ilçenin turizm potansiyeli bakımından henüz zayıf olduğu görülmektedir (Yüksel, 2025). Bu açıdan ilçenin varolan söz konusu turistik merkezleri ve ürünlerinin ekoturizm bağlamında tanıtımı, altyapısının geliştirilmesi için özellikle "anahtar güzergah" avantajının ilgili paydaşlarca avantaja çevrilmesi önemlidir.

Bir destinasyonun ekoturizm odaklı olarak kabul edilebilmesi için öncelikli olarak doğal çevreyi temel alması gerekmektedir. Kültürel unsurlar bu noktada ikincil bir bileşen oluştururken, turistler ile çevre arasındaki etkileşimin eğitim, öğrenme ve takdir odaklı olması gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca ekoturizmin çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik boyutlarda sürdürülebilirlik ilkelerini karşılaması beklenmektedir (Pasape, Anderson & Lindi, 2013). Bu bağlamda ekoturizm sürdürülebilirlik, çevre koruma ve sorumlu seyahat ilkeleri ile son yıllarda giderek daha fazla ilgi gören bir turizm çeşidi olarak öne çıkmaktadır. Genellikle çevre ve yerel topluluklar üzerinde olumsuz bir etkisi olan geleneksel turizm biçimlerinden farklı olarak ekoturizm hem turistler hem de destinasyonlar için olumlu sonuçlar yaratmayı amaçlamaktadır (Tilavova vd., 2024).

Ekoturizm yalnızca çevresel korumayı ve kırsal geçim kaynaklarını destekleme potansiyeli ile değil, yerel halkın ekonomik kazanç elde etmesine olanak tanıması bakımından da diğer turizm türlerinden ayrılmaktadır (Samal & Dash, 2023). Tam da bu noktada ekoturizm doğru bir şekilde geliştirildiğinde ve yönetildiğinde, destinasyon yönetimi ile yerel halkın çıkarları arasında arabuluculuk rolü oynayabilir ve turistlere heyecan verici bir doğa deneyimi sunabilir. Ancak bu arabuluculuk rolünün gerçekleşmesi için, herhangi bir destinasyonda ekoturizmin geliştirilmesi, tüm paydaşların uygun katılımını gerektirir. Esasen, uygun yönetim stratejileriyle kaynaklar (koruma alanı) ile yerel halk ve ekoturizm arasında uyumlu bir ilişki olmalıdır (Fiagbomeh, 2013: 4).

Herhangi bir destinasyonda ekoturizme yönelik kararlar alınmadan önce muhakkak yerel paydaşların görüşleri alınarak planlama aşamasına dahil edilmelidir (Saraçoğlu & Kanca, 2022: 1294). Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı Gürün ilçesinin ekoturizm potansiyelini inceleyerek sahip olduğu ekoturizm olanaklarını ve varsa sorunlarını tespit etmek, bu kapsamda yapılan veya yapılacak yatırımları belirleyerek yerel yöneticilere ve paydaşlara öneriler getirmektir. Bu amaca yönelik belirlenen araştırma sorularına derinlemesine yanıtlar elde edebilmek amacıyla nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Görüşme tekniğinden yararlanılan çalışmada Gürün ilçesinde turizm alanında söz sahibi olan kaymakamlık, belediye başkanlığı ve diğer turizm sektörü karar alıcılarına sorular yöneltilmiştir. Bu açıdan araştırma, yerel turizm stratejilerinin oluşturulmasına rehberlik etmesi ve yöresel kalkınma hedeflerine katkı sunması açısından önem arz etmektedir. Ayrıca, kırsal bir destinasyon olan Gürün ilçesinin ekoturizm potansiyeline odaklanması, Türkiye'de az çalışılmış bir bölgeye ilişkin yeni veriler ve bulgular ortaya koyarak literatürdeki coğrafi çeşitliliği artırması beklenmektedir. Bu yönüyle çalışmanın, hem akademik alanda hem de uygulamada sürdürülebilir turizm politikalarının geliştirilmesine yönelik katkısı olacağı düşünülmektedir.

LİTERATÜR TARAMASI

Araştırmanın bu bölümünde ekoturizm kavramı ve genel olarak Gürün ilçesinin turizm ve ekoturizmine yönelik literatür taraması yer almaktadır.

Ekoturizm

Ekoturizm kavramına ilk vurgu yapan araştırmacı "Environment, tourism, culture" adlı eserinde Hetzer (1965) olmuştur. Yazar, sürdürülebilir, sorumlu turizmden bahsederken bunun dört temel faktörünü açıklamıştır: Bunları "çevre üzerindeki en düşük olası etki, ev sahibi kültüre saygı, yerel halkın faydalarının artırılması ve turistlerin memnuniyetinin artırılması" şeklinde sıralamaktadır (Cheıa, 2013: 56). Diğer taraftan kavramın uluslararası alanda ilk olarak 1983 yılında Dünya Koruma Birliği (IUCN) tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır (Jin, 2024). Uluslararası Ekoturizm Derneği, ekoturizmi "doğal alanlara gerçekleştirilen, çevrenin korunmasını ve yerel halkın refahının artırılmasını amaçlayan sorumlu bir seyahat türü" olarak tanımlamaktadır (The International Ecotourism Society, 2002). Aynı

zamanda bu tanım, ekoturizmin "çevresel koruma, yerel refah ve bilinçli seyahat" tan oluşan üç ana bileşenini vurgulamaktadır.

Ekoturizm kavramının ilk tanımlarında turizm kaynaklarının korunması ve muhafazası gibi daha sınırlı bir bakış açısı olduğu görülmektedir. Ancak 90'lı yıllarda ve halen de kabul gören yaklaşımda ekoturizm tanımlarına "sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma" kavramları eklenmiştir (Cheıa, 2013: 57). Bu doğrultuda yapılan bir tanımda "ekoturizm sürdürülebilir kalkınma ilkesine dayanan, ekolojik çevreyi korumayı, insan ve doğanın uyumlu gelişimini koordine etme kriterini esas alan ekolojik bilinç ve zihinsel ve fiziksel haz elde etmenin çevre dostu" bakış açısını ifade etmektedir (Jin, 2024: 2). Bir taraftan yerli ürünlerin teşvik edilerek yerel üreticilerin kazanmasını önceleyen diğer taraftan ağaç kesimi ve avlanma gibi olumsuz dışsal etkileri caydırarak çevre korumayı ön planda tutan yönüyle ekoturizm sürdürülebilirlik bağlamında önemlidir (Samal & Dash, 2023). Bu kapsamda sürdürülebilir turizmin temel unsurlarından biri olarak değerlendirilen ekoturizm, toplumsal refahın artırılmasını hedefleyen ve doğal çevrenin korunmasına öncelik veren bir turizm türüdür (Arslanyılmaz, 2024: 12). Dolayısıyla ekoturizm, bir kaynak geliştirme biçimi olarak, turizm alanlarının ekolojik çevre, toplum ve ekonomi yönünden kapsamlı, koordineli ve sürdürülebilir gelişimini teşvik etmektedir (Jin, 2024). Ayrıca geri dönüşümü teşvik etmesi ve küresel ısınma ve kirlilik tehdidine karşı savunma sağlaması da sürdürülebilirlik yaklaşımını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, eko-turizm turizm endüstrisinde doğru planlandığında ve icra edildiğinde bir yaşam tarzı bir dizi etkinlik ve ilke olarak değerlendirilmektedir (Samal & Dash, 2023).

Literatürde ekoturizmin olumlu ve olumsuz etkileri farlı yazarlar tarafından vurgulanmıştır. Bu yazarlardan Ross ve Wall (1999) ekoturizmin etkilerini "yerel topluma sosyo-ekonomik faydalar sağlama, çevre eğitimi stratejileri oluşturma, doğal alanların korunması, kaliteli turizm ve yerel katılım (döviz gelirini artırma vb)" şeklinde beş faktör altında toplamıştır. Bununla birlikte ekoturizmin hem olumlu hem de olumsuz etkiler doğurabileceği bilinmektedir. Olumlu etkiler açısından değerlendirildiğinde ekoturizm; gelir yaratma, istihdam sağlama ve kırsal bölgelerde küçük ölçekli işletmelerin gelişimini teşvik etme kapasitesine sahiptir. Ayrıca, çevresel farkındalığı artırarak doğal kaynakların korunmasına katkıda bulunmakta ve turistlere kültürel etkileşim ile doğaya saygıyı pekiştiren özgün deneyimler sunmaktadır (Tilavova vd., 2024; Mosammam vd., 2016: 170; Blaj, 2014). Söz konusu kültürel etkileşim ile doğaya saygıyı ön plana çıkaran önemli faktör turistlerin doğal kaynakları tanıma ve inceleme konusundaki merakıdır, bu merak ise doğal ortamları koruma duygusunu uyandırır (Rezaeinejad & Khaniwadekar, 2021: 2).

Ekoturizmin faydalarının yanında bazı riskleri de barındırdığı görülmektedir. Yerel halkın yerinden edilmesi, doğal kaynakların tahribatı ve kültürel değerlerin aşınması gibi olumsuz sonuçlar, ekoturizm uygulamalarının sürdürülebilirliğini tehdit edebilmektedir. Bu nedenle, ekoturizm projelerinde sürdürülebilir turizm ilkelerinin benimsenmesi ve yerel toplulukların sürece aktif biçimde

dahil edilmesi kritik bir öneme sahiptir (Tilavova vd., 2024; Mosammam vd., 2016). Son yıllarda, ekoturizm kavramı daha geniş bir faaliyet ve yaklaşım yelpazesini politik, etik ve yasal boyutlarını da dikkate alacak şekilde gelişmiştir. Bu kapsamlı yaklaşım, ekoturizmin yerel topluluklar ve ekosistemler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini çeşitlendirmiştir (Castillo-Salazar, Sanagustín-Fons & Pardo, 2025).

Gürün İlçesi

İç Anadolu Bölgesi'nde Sivas iline bağlı Gürün ilçesi, Doğu Anadolu Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi arasında geçiş noktasındadır (Öz, 1999: 1-2). İlçeye bağlı Suçatı Beldesi'nde Sazcağız Deresi ile Tohma Çayı ilçenin başlıca akarsuları arasındadır. Bu dereler Malatya sınırında Kangal Tohma Çayı ile birleşip Fırat Nehrine ulaşmaktadır. İlçenin bir diğer akarsuyu ise Ceyhan Nehrine karışan Hurman Çayı'dır. Gökpınar, Aygır ve Uyuzpınar gölleri de ilçenin diğer doğal su kaynaklarıdır. Dolayısıyla ilçe su kaynakları bakımından oldukça zengindir ancak bitki örtüsü bakımından fakir bir görünüm sergilemektedir (Gürün'ü Tanıyalım, 2025).

Turistik yerler ve ürünler bakımından ilçenin farklı doğal ve kültürel unsurları bulunmaktadır. Bunlar arasında özellikle Gökpınar Gölü, Şuğul Vadisi, Hitit Evleri ve Gürün Şalı dikkat çekmektedir (Gürün Gökpınar, 2025). Gökpınar Gölü, tatlı suyu sayesinde doğal bir akvaryum görünümünde olup suyunun oldukça soğuk olması onu ekolojik özellikleri açısından dikkat çekici yapmaktadır. Göl, 23.07.2025 tarih ve 10120 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile "Gökpınar Gölü Tabiat Parkı" olarak ilan edilmiş, karar 24.07.2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır (Resmi Gazete, 2025). Adını mavi-gök tonlarındaki suyundan alan Gökpınar Göl'ü turizm faaliyetleri bakımından önemli bir doğal çekim merkezidir. Ayrıca göl, dalgıçlık sporları ve dalgıçlık eğitimi için uygun fiziksel koşullara sahiptir (Gürün Gökpınar, 2025; Çed ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü, 2025). Şuğul Vadisi, kaynağını Gövdeli Dağı'ndan doğan bir ırmağın oluşturduğu etrafı dik kayalıklarla çevrili dar bir vadidir. Vadinin sahip olduğu doğal özellikler, alanın 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında "korunması gerekli tabiat varlığı" olarak tescillenmesini sağlamıştır. Günümüzde vadi içerisinde alabalık yetiştiriciliğine yönelik havuzlar ile bu faaliyetle ilişkili bir balık restoranı yer almaktadır. Ayrıca, ırmağın batı kesiminde bulunan iki kaya üzerinde, Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tescillenmiş Hitit dönemine ait epigrafik yazıtlar mevcuttur (Bozkurt, 2015: 323). M.Ö. Hititler tarafından yapıldığı düşünülen ve günümüzde "Hitit Evleri" olarak adlandırılan mağaralar, geçmişte barınak, sığınak ve savunma amaçlı kale yapısı olarak kullanılmıştır. Dağ yamacında konumlanan bu mağaralar, yatay ve dikey doğrultuda sıralanmalarıyla üç ila beş katlı, küçük odalardan oluşan doğal apartmanları andıran bir görünüme sahiptir (Hitit Evleri, 2025). Gürün şalları, Hint ve İran şallarının desen ve dokuma tekniklerini Türk kumaşlarının özgün desen ve dokuma özellikleriyle bir araya getirerek, Avrupa şallarının biçimsel niteliklerini Anadolu insanının estetik anlayışı ve giyim gereksinimleriyle bütünleştiren özgün bir sentez ortaya koymuştur. Desen, motif ve renk özellikleri

bakımından kendine has bir kimlik kazanan bu şal dokumalarının üretimi günümüzde yapılmamaktadır (Gürün Şalı, 2025).

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, Sivas iline bağlı Gürün ilçesinin ekoturizm potansiyelini inceleyerek sahip olduğu ekoturizm olanaklarını ve sorunlarını tespit etmek ve bu kapsamda yapılan veya yapılacak yatırımları belirlemektir. Araştırmada, belirlenen sorulara derinlemesine yanıtlar elde edebilmek amacıyla nitel yöntem tercih edilmiştir. Nitel yöntem bir özelliğin bir gözlemden diğerine kalite ve çeşit bakımından farklılık göstermesidir (Karagöz, 2019: 3). Örneklem seçiminde ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örneklemesinden yararlanılmış ve bu doğrultuda Gürün ilçesinde turizm alanında söz sahibi olan kaymakamlık, belediye başkanlığı ve diğer turizm sektörü karar alıcılarına sorular yöneltilmiştir. Yarı yapılandırılmış mülakat tekniğinin kullanıldığı çalışmada verileri elde etmek için araştırma amacına yönelik Oruç Çetiner (2022) ile Saraçoğlu ve Kanca (2022)'nın çalışmalarından yararlanılarak 5 adet görüşme sorusu hazırlanmıştır. Mülakat(Görüşme), belirli bir konuya ilişkin hedef bireyin ilgi, görüş ve tutumlarını ortaya koymak amacıyla görüşmeci tarafından yöneltilen sorular aracılığıyla bilgi alışverişinin gerçekleştirildiği etkileşim sürecidir (Balcı, 2018: 168). Araştırma kapsamında ilgili alan yazın taranarak hazırlanan görüşme soruları alandan iki ayrı akademisyene içerik ve anlam bakımından kontrol ettirilmiş ve görüşme formuna son şekli verilmiştir. Bu kapsamda ilçede karar alıcı konumunda bulunan yerel yöneticiler ve turizm sektörüyle ilişkili toplam 10 yerel paydaş ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan alınan randevular doğrultusunda görüşmeler 20.08.2025 – 05.09.2025 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin her biri yaklaşık 30 dakika sürmüş, katılımcıların izinleri alınarak veri kaydı amacıyla ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Mülakat ortamında ifadelerin net olarak anlaşılabileceği bir ortam oluşmasına dikkat edilmiştir. Mülakat öncesinde katılımcılara araştırma konusu ve sorular hakkında genel bilgilendirme yapılmıştır. Görüşmelerin gerçekleştirildiği tarih sırasına göre katılımcılar K1,K2,K3.....K10 şeklinde isimlendirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın güvenirliğini (iç geçerliliğini) artırmak amacıyla ulaşılan bulgulara herhangi bir yorum eklenmeden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Dış geçerliliği sağlamak için de araştırmanın tüm aşamaları ve süreçte gerçekleştirilen uygulamalar açıklanmıştır. Bununla birlikte, elde edilen veriler objektif bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Çalışmada ayrıca detaylı açıklama ve araştırma olgusu temelinde araştırmaya yönelik öncesinde sahada belirli gözlemin yapılması gibi geçerlilik stratejileri kullanılarak araştırmanın sağlamlığı desteklenmiştir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen işlemler ayrıntılı biçimde açıklanmış, ayrıca kodlar arasındaki tutarlılığın sağlanması, verilerin analizinin doğrulanması ve sonuçların geçerliliğinin artırılması amacıyla nitel araştırma alanında akademisyenlerden görüş alınmıştır (Özkan, 2024: 262). Araştırmanın güvenirliğini artırmak için görüşmelerin sonunda katılımcıların ifadeleri kendilerine yeniden okunmuş; elde edilen bulgular ve yorumların doğruluğu

katılımcılar tarafından onaylanmıştır. Araştırma için gerekli olan etik kurul izni Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu'nun 24/07/2025 tarihli ve 30/17 karar/sayı numarası ile alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Araştırma kapsamında Gürün'de bulunan iki turistik tesis sahibi (özel), dört yerel yönetici (kamu), iki akademisyen (üniversite), bir sivil toplum kuruluşu başkanı ve bir sivil toplum kuruluşu üyesi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların kişisel bilgilerinin gizliliğini korumak amacıyla her birine Katılımcı 1'den Katılımcı 10'a kadar numaralar verilerek kodlama yapılmıştır. Tablolarda ve metin içerisinde Katılımcı "K" olarak verilmiştir. Tablo 1'de görüşmeye katılanların poziyonları verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Pozisyonları

Katılımcı	**Pozisyon**
K1	Turistik Tesis Yöneticisi
K2	Turistik Tesis Yöneticisi
K3	Yerel Yönetici
K4	Yerel Yönetici
K5	Yerel Yönetici
K6	Yerel Yönetici
K7	Akademisyen
K8	Akademisyen
K9	STK Başkanı
K10	STK Üyesi

Gürün ilçesinin ekoturizm kapsamında mevcut durumu, ekoturizm olanakları, eko-turizm ürünlerinin turizm hareketleri için elverişli ve yeterli olup olmadığının belirlenmesi ve ilçe eko-turizmini geliştirmeye yönelik altyapı politikaları/uygulamalarının ortaya konulması amacıyla literatüre dayalı oluşturulan sorular ilgili katılımcılara yöneltilmiştir. Bu kapsamda elde edilen bulgular aşağıdaki başlıklara göre değerlendirilmiştir.

- İlçe turizm potansiyeline ilişkin bulgular
- İlçe alternatif turizm türlerine ilişkin bulgular
- İlçe ekoturizm potansiyeline ilişkin bulgular
- İlçe turizm ve ekoturizm sorunlarına ilişkin bulgular
- İlçe ekoturizmine yönelik yatırım ve planlamalara ilişkin bulgular

İlçe Turizm Potansiyeline İlişkin Bulgular

Araştırma çerçevesinde katılımcılara ilk olarak Gürün ilçesinin turizm potansiyeli var mı, varsa bu potansiyel hakkında bilgi verebilir misiniz? sorusu yöneltilmiştir. Görüşmeler sonucunda elde edilen yanıtlar analiz edilmiş ve Tablo 2' de paylaşılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Turizm Potansiyeline İlişkin Görüşleri

Katılımcı	Katılımcıların İfadeleri
K1	*"İlçe tarihinin geçmişinde olan ipekböcekçiliği turizm faaliyetleri açısından değerlendirilebilir"*
K2	*"Gürün'ün Gökpınar Gölü ve Şuğul Kanyonu gibi önemli turizm potansiyeli olan turistik yerleri var"*
K3	*"Kesinlikle ilçenin turizm potansiyeli var bunun da en önemli göstergesi ilçenin bir nevi 'yol ağı'nda kavşak noktada bulunmasıdır"*
K4	*"M.Ö. 2000'li yıllara kadar uzanan tarihi geçmişiyle Gürün Hitit'lerden kalma Mağara Evleri ile tarihi önemi olan bir yer"*
K5	*"Eski Kral Yolu güzergahı üzerinde bulunan ilçemiz Orta Anadolu ile Doğu Anadolu Bölgesi arasında kilit noktada. Bu manada turizm potansiyeli olduğunu düşünüyorum"*
K6	*"İlçemiz tarih öncesi dönemlerden yani Hititlerden bugüne dek farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış, ticaret yolları üzerinde bulunan bir konumdadır. Bunun da turistlerin ilgisini çektiği kanaatimdeyim"*
K7	*"Gürün ilçesinin Sivas, Kayseri ve Malatya illeri arasında yer almasının ulaşılabilirlik açısından önemli olduğunu düşünüyorum"*
K8	*"İlçede doğal çekcilikler var. Özellikle Gübün Mahallesi civarında Tohma Çayı boyunca önemli mesire alanları mevcut"*
K9	*"Gürün, Kayseri ile Malatya arasında bir vadi boyunca D-300 karayolu üzerinde yerleşik bir ilçemizdir. Bu sebepten çok sayıda yolcunun ve turistin uğrak noktasındadır"*
K10	*"Önemli bir yol üzerinde bulunması turizm potansiyelini olumlu etkilemekte"*

Turizm potansiyeline ilişkin katılımcılardan elde edilen cevaplara göre coğrafi konumu itibariyle ilçenin önemli bir karayolu güzergahı üzerinde bulunmasının turizm faaliyetlerini olumlu etkileyen bir unsur olduğu vurgulanmıştır. Görüşmede ayrıca Şuğul Kanyon'unda bulunan kitabeler de ilçenin tarihi geçmişinin M.Ö. Hitit'lere kadar uzandığı yazıtların mevcut olduğu belirtilmiştir. Şuğul Kanyon'u ise İncesu köyünden başlayıp ilçe merkezine kadar uzanan parkur olarak ifade edilmektedir. Diğer taraftan ilçenin, Lidya'nın başkenti Sardes'ten başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanan eski kral yolu üzerinde bulunmasının tarihsel önemine vurgu yapılmıştır.

İlçe Alternatif Turizm Türlerine İlişkin Bulgular

Görüşme gerçekleştirilen katılımcılara bu başlık altında ilçede hangi alternatif turizm türleri ön plandadır veya ön plana çıkmalıdır? sorusu yöneltilmiştir. Buna göre görüşmeden elde edilen cevaplar Tablo 3' te verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Alternatif Turizm Türlerine İlişkin Görüşleri

Katılımcı	Katılımcıların İfadeleri
K1	*"Üçüncü yaş turizmi ve gastronomi turizmini ilçenin alternatif turizm türleri olarak ifade edebilirim"*
K2	*"İlçede restorantlarda sunulan yerel et oldukça lezzetli. Bu durum gastronomi turizmi açısından değerlendirilebilir"*
K3	*"Doğa turizmi ve tarih turizmi ilçede ön plana çıkan altenatif turizm türleri arasında değerlendirilebilir"*
K4	*"Özellikle Şuğul Kanyon'unda ve Tohma Çayı'nda akarsu turizmi ile Hitit'lerden kalma mağaralarda mağara turizmi potansiyeli olduğunu düşünüyorum"*
K5	*"Doğa sporları turizmi, tarih turizmi ve kültür turizmi farklı turizm türleri olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca Gökpınar Gölü ve Şuğul Kanyonu kampçılık ve izcilik faaliyetleri için değerlendirilebilir "*
K6	*"Doğa ve tabiat anlamında doğa turizmi, Tohma Çayı ile akarsu turizmi, Mağara Köyü'nde sağlık turizmi, şuğul vadisi boyunca yürüyüş(trekking) etkinliği olduğunu söyleyebilirim"*
K7	*"Doğal çekiciliklerin önemli olduğu ilçede doğa turizmi ön plandadır"*
K8	*"Kültür turizmi ve doğa turizmi ilçe için ön plana çıkmaktadır"*
K9	*"İlçede bulunan mağaralar ile mağara turizmi, doğal çekiclikleri ile doğa turizmi ve yerel gıda ürünleri gastronomi turizmini söyleyebilirim"*
K10	*"Kültür turizmi, gastronomi turizmi ve doğa turizmi bence"*

Katılımcılara yöneltilen ilçede hangi alternatif turizm türleri ön plandadır veya ön plana çıkmalıdır sorusuna verilen yanıtlarda büyük oranda doğa turizmi, gastronomi turizmi ve mağara turizminin ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra ilçeden geçen Tohma Çayı ve diğer akarsular ile akarsu turizmi, geleneksel el sanatları olarak Gürün Şalı ve eski tarihi Gürün evleri ile kültür turizminin alternatif olabileceği ifade edilmiştir.

İlçe Ekoturizm Potansiyeline İlişkin Bulgular

Bu kısımda katılımcılara Gürün ilçesi size göre bir ekoturizm destinasyonu olarak ele alınabilir mi? sorusu sorulmuştur. Ön görüşme esnasında ekoturizm kavramı ve içeriğine yönelik katılımcılara bilgilendirme yapılmış sonrasında soru yöneltilmiştir. Buna göre söz konusu soruya yönelik katılımcılardan elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Ekoturizm Potansiyeline İlişkin Görüşleri

Katılımcı	Katılımcıların İfadeleri
K1	*"İlçede Gürün dut pekmezi, içli köfte, yerelde üretilen peynirler ve özellikle endemik bitki olan "anık" bitkisiyle yapılan yerel ürünler ekoturizm açısından değerlendirilebilir"*
K2	*"Burası Gökpınar Gölü ve Şuğul Kanyonu gibi turistik yerleri ile adeta saklı cennet gibi"*
K3	*"İlçede bulunan Suçatı Mahallesi'ndeki şelale, Gökpınar Gölü Tabiat Parkı ve Şuğul Vadisi gibi yerler buranın ekoturizm potansiyeli olduğunu göstermektedir"*
K4	*"Maalesef üretimi yok denecek kadar azalmış Gürün Şalı ile bir coğrafî işaretli ürün olarak Gürün dut pekmezi ekoturizm için önemlidir"*
K5	*"Bu soruya üç başlık altında cevap vermek istiyorum. Bunlar: İlçenin doğal güzellikleri, ilçenin tarihsel dokusu ve kültürel özellikleri. Doğal güzellikler olarak bozkırın nazar boncuğu olarak isimlendirilen Gökpınar Gölü'nü, tarihsel doku olarak mağara evlerini ve kültürel özellikler olarak Gürün Şalı'nı söyleyebilirim. Bunun yanı sıra Gürün Burçevi Kalesi, Mağara Köyü'nde doktor balıkları olan Uyuzpınar Gölü nü de ekleyebilirim"*
K6	*"Mağara köyünde Uyuzpınar Gölü'nde bulunan doktor balıklarının sağlık turizmi bakımından önemli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca Şuğul Vadi'sinde Hitit'lerden kalma kaya yazıtları da ekoturizm için önemlidir. Ek olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından restore edilen eski Gürün konakları bulunmaktadır. Gürün dut pekmezi, Gürün şah elması da önemli yerel gıda ürünleridir"*
K7	*"Gökpınar Gölü ve Şuğul Vadisi ilçenin önemli ekoturizm unsurlarıdır"*
K8	*"Bana göre şairler evi civarı ve eski tarihi Gürün evleri ekoturizm kapsamında önemlidir"*
K9	*"İlçede bulunan Hitit'lerden kalma çok sayıda doğal mağaralar var. Bu mağaralar Kapadokya'da olduğu gibi aslı tahrip edilmeden ve gerekli altyapı çalışmaları da yapılarak insanların oturup dinlenebileceği veya konaklayabileceği doğal turistik konaklara çevrilebilir ve turizme kazandırılabilir"*
K10	*"İlçenin içinden geçen yol turizm potansiyeli için değerlendirilebilir"*

Katılımcılardan ilçe ekoturizm potansiyeline ilişkin görüşleri sorulmuştur. Elde edilen yanıtlarda özellikle Gürün Gökpınar Gölü, Şuğul Kanyonu, Hitit'lerden kalma doğal mağaralar ve tarihi Gürün konakları gibi kültürel unsurların sıkça vurgulandığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Gürün dut pekmezi, içli köfte, yerelde üretilen peynirler ve özellikle endemik bitki olan "anık" bitkisiyle yapılan yerel gıda ürünlerinin de ekoturizm için önemli olduğu vurgulanmıştır. İlçenin tarihinde ticari olarak önemli bir yer tutan dut yaprağından yapılan ipekböcekçiliğinin de ekoturizm kapsamında değerlendirilebileceği vurgulanmıştır. Geleneksel el sanatları bakımından neredeyse unutulmuş Gürün Şalı'nın üretiminin tekrar canlandırılması ve bir yerel ürün olarak tanıtım ve pazarlamasının yapılmasının da ekoturizm açısından önemli olduğu ifade edilmiştir.

İlçenin Turizm ve Ekoturizm Sorunlarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara Gürün'ün turizm ve ekoturizm sorunlarının neler olduğu sorulmuştur. Söz konusu soruya yönelik katılımcılardan elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Turizm ve Ekoturizm Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Katılımcı	Katılımcıların İfadeleri
K1	"*İlçeden geçen Tohma akarsuyunun ve diğer akarsuların halihazırda oldukça kirli olması ve çevreyi rahatsız edici kokular yayması önemli problemdir"*
K2	*"Şuğul Kanyon'unun ve genel olarak ilçenin tanıtım ve reklamında önemli eksiklikler var. Özellikle Şuğul Kanyon'unda insanların daha çok zaman geçirebileceği, yemek yiyebileceği restorantlar veya değişik etkinliklerin yapılabileceği imkanlar kısıtlı. Oraya giden turistlerin orada daha çok kalmasını sağlayacak imkanlar oluşturulmalı. Gökpınar Gölü bu açıdan oldukça müsait iken Şuğul Kanyon'unun bu açıdan eksiklikleri var"*
K3	*"D-300 karayolu üzerinde transit geçiş güzergahı üzerinde bulunan ilçenin konaklama işletmeleri bakımından eksikliği bulunmaktadır. Bu anlamda nitelikli otel işletmelerinin sayısının artırılması gerekir"*
K4	*"İlçede nitelikli otel işletmelerinin saysısı az. Biz belediye olarak bu konuda yatırım yapmak isteyen yatırımcılara, iş adamalarına gerekli desteği vermeye hazırız"*
K5	*"Şuğul kanyonunun alt yapısının turizm bakımından daha iyileştirilmesi ve çeşitlendirilmesi lazım. Bu noktada bir eksiklik olduğunu düşünüyorum"*
K6	*"Belirtmiş olduğum ekoturizm ürünlerinin tanıtımında eksiklikler olduğunu ifade etmek istiyorum. Yine ilçeye gelen turistlerin ilçede daha fazla kalmasını sağlayacak nitelikli konaklama işletmelerinin yapılması teşvik edilmelidir"*
K7	"*Özellikle Şuğul Vadisi'ne giden güzergahın(yol) turistlere cevap verebilir nitelikte olmadığını düşünüyorum. Yani altyapının iyileştirilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak konaklama işletmeleri bakımından eksiklik görüyorum*"
K8	*"Genel olarak ilçenin doğal turistik yerlerinde alt yapı sorunları mevcut. Bununla birlikte ilçenin içinden geçen akarsunun çevresi düzenlenmeli ve ıslah çalışmaları yapılmalıdır. İnsanları rahatsız eden kokular yayılıyor"*
K9	*"İlçe turizm faaliyetlerine cevap verebilecek altyapıya sahip değil. Günlük ilçeden yaklaşık 400 şehirlerarası otobüs(toplu taşıma olarak) ve 3000'ün üzerinde otomobil ve diğer araçlar geçmekte veya uğrak yapmaktadır. Ancak bu fırsatın değerlendirilmediğini düşünüyorum"*
K10	*"Şuğul Vadi'sinde turistlere heyelan tehlikesi oluşturmaması için sarp ve dik kayalıklara çelik tel çekilmesi gerekir. Halihazırda tehlike arz eden bir durum var"*

İlçenin turizm ve ekoturizm sorunlarına ilişkin katılımcılardan elde edilen yanıtlarda Şuğul Kanyon'unun oldukça dikkat çeken ve görkemli bir yer olduğu ancak turistlerin bu bölgede 1 saatten fazla kalamadıkları ifade edilmiştir. Bu noktada ziyeretçilerin Şuğul Kanyon'unda daha fazla zaman geçirecekleri, oturup dinlenebilecekleri, yemek yiyecebilecekleri ve yürüyüş yapma gibi farklı etkinlikleri gerçekleştirebilecekleri sosyal, kültürel ve turistik ortamların/imkanların oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir. İlçede halihazırda toplam 1'i 4 yıldızlı otel ve ikisi apart olmak üzere 3 konaklama işletmesi bulunmaktadır (Yüksel, 2025). Turistlerin ilçede daha çok zaman geçireceği turistik yerlerin restore edilmesinin yanında nitelikli ve konforlu konaklama işletmelerinin eksikliği de önemli bir sorun olarak belirtilmiştir.

İlçe Ekoturizmine Yönelik Yatırım ve Planlamalara İlişkin Bulgular

Görüşme kapsamında bu başlık altında katılımcılara ilçe turizm/ekoturizmini geliştirmeye yönelik altyapı faaliyetleri var mı veya ilçe ekoturizminin geliştirilmesi için hangi yatırım ve

planlamalar yapılmalıdır? sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılardan elde edilen yanıtlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Ekoturizme Yönelik Yatırım ve Planlamalara İlişkin Görüşleri

Katılımcı	Katılımcıların İfadeleri
K1	*"Özellikle ilçeye özgü unutulmaya yüz tutmuş kültürel değerlerin ve yerel gastronomik ürünlerin tanıtım ve reklamı yapılarak daha çok turist gelmesi sağlanabilir"*
K2	*"İlçe Şubat 2023 depremini yaşadı ancak hala restorasyon çalışmaları tamamlanamayan tarihi yerler mevcut. Örneğin tarihi Gürün Ulu Camii bunlardan biri. Bu kapsamda adımlar daha etkin atılmalıdır"*
K3	*"Gökpınar Gölü'nün Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından Tabiat Parkı olarak tescil edilmesi oldukça güzel bir gelişme. Gölün korunarak turizm açısından gelecek kuşaklara aktarılması ve Suçatı Mahallesi'ndeki şelaleye de seyir terası yapılacak olması önemli yatırımlardır"*
K4	*"Şuğul kanyonunun sit alanı kapsamına alınması yine Gökpınar Gölü'nün tabiat parkı olarak tescil edilmesi önemli gelişmeler"*
K5	*"Mağara evlerine ışıklandırma yapıldı. Ayrıca Şuğul Vadi'sinin altyapı ve çevresinin turizm için daha iyileştirilmesi maksadıyla bir projenin hayata geçirileceğini biliyorum ama ne zaman başlanacak net bilmiyorum"*
K6	*"İlçede bulunan eski konak evleri var. Bu tarihi konaklar bir 'kültür sokağı' olarak değerlendirilebilir. Gürün Elma'sının ve coğrafi işaretli Gürün dut pekmezinin gıda ürünleri olarak gastronomi turizminde tanıtımı daha fazla yapılabilir"*
K7	*"Yaklaşık 15-20 yıl öncesine kadar ilçemizde kültür festivalleri düzenleniyordu. Halihazırda bu festivaller artık yapılmıyor. Festivallerin tekrar düzenlenmesi ilçenin tanıtımı ve tursitik değerlerin bilinilirliği açısından önemli olacaktır"*
K8	*"D-300 karayolu üzerinde bulunan yeşil alanların düzenlenerek turizme kazandırılması gerekir"*
K9	*"Özellikle Gökpınar Gölü'nü ayrı tutuyorum. Gölün çevresinde gerekli altyapı çalışmaları yapılarak çevreye de zarar vermeden bungalov evleri yapılabilir. Benzer şekilde Şuğul Vadi'sinin de yolunun ve çevresinin daha detaylı ele alınarak turistlerin daha fazla zaman geçirmeleri sağlanabilir"*
K10	*"Gürün'lü bir çok iş adamı ve bürokrat olduğunu biliyorum. Bu insanların turizm yatırımı konusunda kendi memleketlerine ilgi göstermesi gerekir"*

Katılımcılar bu başlık altında yöneltilen sorulara, Gökpınar Gölü'nün Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından yakın tarihte tabiat parkı olarak tescil edilmesinin önemli bir gelişme olduğunu belirtmişlerdir. İlçeyi ziyaret eden turistlerin en az 1-2 gece konaklamasını sağlayacak alternatif turizm türlerinin geliştirilmesine yönelik adımlar atılabileceğini belirtmişlerdir. Bu kapsamda özellikle Şuğul Kanyon'u boyunca yürüyüş(trekking) gibi doğa sporlarının yapılabileceği uygun altyapının oluşturulması ve vadinin yolunun ve çevresinin daha detaylı düzenlenerek turistlerin daha fazla zaman geçireceği bir ekosistemin gerekliliğini vurgulamışlardır.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bir destinasyonda yerel yönetimler ve ilgili sektör paydaşları turizm potansiyelinin belirlenmesinde kritik role sahiptir. İlçelerde ise ekoturizme uygun politikalar ortaya konulması, yatırımların yapılması ve ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesi söz konusu yerel yönetimlerin yetki ve

sorumluluk alanındadır. Dolayısıyla destinasyon düzeyinde karar alma yetkisine sahip idari yapılar olan yerel yönetimler uyguladıkları politikalar ile turizmin gelişim sürecini teşvik edici veya sınırlayıcı biçimde rol oynamaktadırlar (Şener & Oktay, 2022: 5; Demirkol & Oktay, 2004: 86). Sivas ili Gürün ilçesi özelinde görüşme tekniği ile yapılan bu araştırma, yerel turizm politika ve eylemlerinin oluşturulmasına rehberlik etmesi ve yöresel kalkınma hedeflerine katkı sunması açısından önem arz etmektedir. Çalışmanın kırsal bir destinasyon olan Gürün'ün ekoturizm potansiyeline yönelik yeni veriler ve bulgular ortaya koyarak literatürdeki coğrafi çeşitliliği artırması beklenmektedir.

Araştırma sahasında ve başka destinasyonlarda yapılan bazı çalışmalar konu bağlamında tartışılmıştır. Bu doğrultuda Baybaş ve Boz (2023) çalışmalarında Gürün ilçesi kırsalından büyük şehirlere olan göçün nedenlerini araştırmışlardır. Araştırmacılar çalışmalarında ilçede yaşam kalitesi ve sosyoekonomik standartların iyileştirilmesinin, eğitim ve istihdam fırsatlarının genişletilmesinin bireylerin gelir düzeyini artıracağını; bu süreçlerin ise kırsal sürdürülebilirliğin korunmasına ve göçün azaltılmasına olanak sağlayacağı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç görüşme esnasında derinleştirerek katılımcılara yöneltilen soruların cevapları ile örtüşmektedir. Bu sonuç iki yerel yönetici (K4, K6) ve bir turistik tesis (K1) yöneticisi tarafından dile getirilen ifadeler ile benzerlik göstermektedir. Er ve diğerleri (2012) ise Malezya'nın Lata Jarum bölgesinde 194 yerel vatandaşa yönelik gerçekleştirdikleri anket çalışmasında yerel topluluğun ekoturizme yönelik algısını incelemişlerdir. Araştırmaya katılanların bir kısmı ekoturizmi yerel halkın ekonomik kazanç sağlayacağı turizm türü olarak değerlendirirken bir kısmı da yerel, geleneksel yaşam tarzını koruma düşüncesiyle ekoturizme karşı çıktığını belirtmişlerdir. Özellikle yerel halka ekonomik katkı sağlayacağı sonucu bazı katılımcıların (K1, K4, K5 ve K9) görüşleri ile örtüşmektedir. Heriyanto ve diğerleri (2024)'de çalışmalarında ekoturizmin, yerel topluluklar için istihdam olanakları sağlamak ve turistik bölgelerde altyapı ve kamu hizmetlerini iyileştirmek için önemli bir araç olduğunu belirtmektedirler.

Saraçoğlu ve Kanca (2022) Ordu ilinde yaptıkları çalışmada ilde doğal alanların ön plana çıktığı, ilin çeşitli etkinlikler ile kültürel ve tarihi unsurları barındıran turizm etkinliklerinin gerçekleştirildiği bir destinasyon olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç katılımcıların çoğunluğu (K2, K3,K5, K6, K7, K8, K9) tarafından doğal alanların ön plana çıktığı ve tarihi, kültürel unsurların olduğu sonucuyla benzerlik göstermektedir. Bozkurt (2019) ise literatür taramasına dayalı çalışmasında Gürün ekoturizmini SWOT analizi ile incelemiştir. İlçenin yeterince tanıtımının yapılmaması ve eko-turistler için uygun konaklama alanlarının eksikliğini ekoturizmi olumsuz etkileyen faktörler olarak belirtmiştir. Bu sonuçlar çalışmada elde edilen "*İlçenin konaklama işletmeleri bakımından eksikliği bulunmaktadır(K3)"* ve "*Ekoturizm ürünlerinin tanıtımında eksiklikler olduğunu ifade etmek istiyorum(K6)"* sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Lkdch ve Twmtw (2025) araştırmalarında Sri Lanka'daki Yala Ulusal Parkı'nda paydaşların ekoturizm gelişimine etkisini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda çevresel ve altyapı sorunları arasında kaçak avcılık, habitat tahribatı, yetersiz altyapı ve kirlilik yer almaktadır. Bu sonuç

ise çalışmanın "*İlçe turizm faaliyetlerine cevap verebilecek altyapıya sahip değil(K9)"* ve "*İlçeden geçen Tohma akarsuyunun ve diğer akarsuların halihazırda oldukça kirli olması(K1)"* sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Araştırmada katılımcıların Gürün'ün turizm potansiyeline ilişkin *"Kesinlikle ilçenin turizm potansiyeli var bunun da en önemli göstergesi ilçenin bir nevi 'yol ağı'nda kavşak noktada bulunmasıdır(K3)"*; "*Eski Kral Yolu güzergahı üzerinde bulunan ilçemiz Orta Anadolu ile Doğu Anadolu Bölgesi arasında kilit noktada. Bu manada turizm potansiyeli olduğunu düşünüyorum(K5)"* ve "*Gürün, Kayseri ile Malatya arasında bir vadi boyunca D-300 karayolu üzerinde yerleşik bir ilçemizdir. Bu sebepten çok sayıda yolcunun ve turistin uğrak noktasındadır(K9)"* görüşleri ilçenin içinden geçen D-300 karayolundan kaynaklı önemli bir turizm potansiyeli olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak katılımcılar bu yol ağı avantajının ilçenin genel kalkınması ve turizmi için kullanılamadığını belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamında ortaya çıkan bir diğer sonuç ilçenin doğa ve kültür turizm türlerine ek olarak *"Tohma Çayı ile akarsu turizmi, Mağara Köyü'nde sağlık turizmi, Şuğul Vadisi boyunca yürüyüş(trekking) etkinliğini söyleyebilirim(K6)"* sonuçlarıdır. Katılımcılar ilçedeki akarsuları akarsu turizmi açısından alternatif turizm kapsamında belirtmişlerdir. Benzer şekilde (K9) ise *"İlçede bulunan mağaralar ile mağara turizmi, doğal çekiclikleri ile doğa turizmi ve yerel gıda ürünleri ile gastronomi turizmi"* olduğunu vurgulamıştır. Bu doğrultuda özellikle Şuğul Kanyon'unda ve Tohma Çayı'nda akarsu turizmi ile Hitit'lerden kalma mağaralarda mağara turizmi potansiyeli olduğu dikkat çekici bir sonuçtur.

Araştırma kapsamında ortaya çıkan bir diğer sonuç Gürün'ün ekoturizm unsurlarına yöneliktir. Bu doğrultuda katılımcıların çoğu Gökpınar Gölü, Şuğul Kanyon'u ve tarihi Gürün konakları gibi kültürel unsurları ekoturizm faktörleri olarak belirtmiştir. Ancak daha dikkat çeken unsurlar ise "*İçli köfte, yerelde üretilen peynirler ve özellikle endemik bitki olan "anık" bitkisiyle yapılan yerel ürünler(K1)"* ile *"Maalesef üretimi yok denecek kadar azalmış Gürün Şalı, şairler evi civarı ve eski tarihi Gürün evleri ile bir coğrafi işaretli ürün olarak Gürün dut pekmezi (K4,K8)"* ve *"İlçede bulunan Hitit'lerden kalma doğal mağaraların Kapadokya'da olduğu gibi insanların oturup dinlenebileceği veya konaklayabileceği turistik konaklar şeklinde değerlendirilebileceği(K9)"* katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Özellikle endemik bitki olan "anık" bitkisiyle yapılan yerel ürünler ile Gürün Şalı, şairler evi civarı ve eski tarihi Gürün konakları, coğrafi işaretli ürün olarak Gürün dut pekmezi, Mağara köyünde Uyuzpınar Gölü ile ilçede bulunan çok sayıda doğal mağaralar önemli ekoturizm unsurları olarak tespit edilmiştir. Bu anlamda geçmişte Gürün ilçesinde üretilen Gürün Şal'ları, günümüzde üretimi yapılmayan ancak desen, motif ve renk özellikleri ile dört farklı dokuması bulunan geleneksel ürünlerdir (Tokatlı & Jorayev, 2019). Diğer taraftan Karabulut Ay (2022) ise 'Geleneksel Gürün Evlerinde Çıkmalar' başlıklı çalışmasında ilçede bulunan tarihi konutların dış cephesinde yer alan

çıkmaları sınıflandırmıştır. Buna göre ilçe merkezinde 24 geleneksel konut hem iç hem de dış mekânlarıyla incelenmiş ve çıkma özellikleri tespit edilmiştir.

Gürün ilçesinin turizm ve ekoturizm sorunlarına ilişkin "*İlçeden geçen Tohma akarsuyunun ve diğer akarsuların halihazırda oldukça kirli olması ve çevreyi rahatsız edici kokular yayması önemli problemdir(K1)"; "İlçede nitelikli otel işletmelerinin saysısı az. Biz belediye olarak bu konuda yatırım yapmak isteyen yatırımcılara, iş adamalarına gerekli desteği vermeye hazırız(K4)"* ve "*Şuğul kanyonunun alt yapısının turizm bakımından daha iyileştirilmesi ve çeşitlendirilmesi lazım. Bu noktada bir eksiklik olduğunu düşünüyorum(K5)"* bulguları ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda en önemli sonuçlardan biri ilçeyi ziyeret eden turistlerin ilçede daha fazla kalmasını sağlayacak nitelikli konaklama işletmelerinin eksikliğidir. İlçede halihazırda üç konaklama işletmesi bulunmaktadır. Bunlar 1 adet dört yıldızlı aktaş otel ile 2 adet apart otel tarzında olan bozkuşlar otel ve Gökpınar'daki oteldir. Şuğul Kanyon'unda turistlerin oturup dinlenebileceği, zaman geçirebileceği rekrasyon alanlarının olmayışı, altyapısının yeterli olmayışı ve restoran eksikliği de bir diğer sorun olarak tespit edilmiştir. Özellikle Tohma Çay'ının ve Hurman Çay'ının çevreye rahatsız edici kokular yayması ve kirli olması da bir diğer önemli sonuçtur.

Araştırmada katılımcılar "*Gökpınar Gölü'nün Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından Tabiat Parkı olarak tescil edilmesinin oldukça güzel bir gelişme(K3)"* olduğunu *"Şuğul kanyonunun sit alanı kapsamına alınmasının(K4)"* önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bir başka katılımcı "*Mağara evlerine ışıklandırma yapıldığını ve ayrıca Şuğul Vadi'sinin altyapı ve çevresinin turizm için daha iyileştirilmesi maksadıyla bir projenin hayata geçirileceğini biliyorum(K5)"* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Katılımcı (K6) ise *"İlçede bulunan eski konak evleri var. Bu tarihi konaklar bir 'kültür sokağı' olarak değerlendirilebilir. Gürün Elma'sının ve coğrafi işaretli Gürün dut pekmezinin gıda ürünleri olarak gastronomi turizminde tanıtımına öncelik verilebilir*" şeklinde ifadeleri olmuştur. Katılımcı (K7) "*Yaklaşık 15-20 yıl öncesine kadar ilçemizde yöresel veya kültür festivalleri düzenleniyordu. Halihazırda bu festivaller artık yapılmıyor. Bu festivaller tekrar yapılmalıdır*" ifadesini kullanmıştır. Dolayısıyla ekoturizme yönelik yatırım ve planlamalara ilişkin, Şuğul kanyonunun restorasyonuna yönelik projenin olduğu, mağaralarda ışıklandırma gibi peyzaj düzenlemelerinin yapıldığı, Gürün tarihi konaklarının olduğu caddenin bir "*kültür sokağı"* olarak değerlendirilebileceği, 15 yıl öncesine kadar yapılan kültür festivallerinin tekrar düzenlenebileceği ve Suçatı Mahallesi'ndeki şelaleye de seyir terası yapılacağı gibi önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlardan hareketle yerel yöneticilere ve sektör paydaşlarına şu öneriler getirilmiştir:

- İlçe merkezinde Hitit'lerden kalma çok sayıda mağaralar bulunmaktadır. Bu mağaraların gerekli altyapı ve peyzaj çalışmaları yapılarak Kapadokya'da olduğu gibi turizme kazandırılması tavsiye edilmektedir.
- Şuğul kanyon'unun doğa turizmi bakımından farklı doğa sporları için elverişli olduğu ortadadır. Kanyon gerek yürüyüş kapsamında gerekse akarsu ve doğa turizmi olarak değerlendirilebilir. Diğer taraftan vadide yapılacak altyapı ve mizanpaj çalışmaları ile turistlerin daha fazla zaman geçirmeleri sağlanabilir.
- Tohma Çayı ve Hurman Çayı su sporları için çok uygun bir alan teşkil etmektedir. Bu etkinliğe yönelik söz konusu akarsularda gerekli altyapının ve düzenlemelerin yapılması önerilmektedir. Ayrıca bu akarsularda kirliliğin önüne geçilmesi için ıslah çalışmaları yapılmalıdır.
- Tohma Çayı vadisi doğa turizmi açısından tur şirketlerinin Gürün'den başlayıp komşu ilçe Darende'ye kadar uzanan güzergahta düzenledikleri turlar için önemlidir. Yaz ayları boyunca ilçeye düzenlenen yoğun turistik turlar avantaja çevrilebilir.
- Gürün' de ciddi bir konaklama tesisi yetersizliği olduğu anlaşılmaktadır. Nitelikli konaklama tesisi yapılması için yerel idarecilerin işadamlarına gerekli teşvikleri yapması tavsiye edilmektedir.
- Gökpınar Gölü, berraklığı ve renginin tonları ile ön plana çıkmaktadır. Özellikle dalış turizmi ve sualtı fotoğrafçılığı açısından Türkiye'nin en önemli doğal dalış alanlarından biri sayılmaktadır. Bu anlamda gerek kurumsal gerekse yerel, ulusal ve sosyal medya ağları ile tanıtım ve reklama ağırlık verilmelidir.
- Gökpınar Gölü ve civarı doğa yürüyüşü, kamp, karavan, flora ve fauna gözlemciliği, kuş gözlemciliği, doğa turizmi gibi pek çok rekreasyonel faaliyete uygundur. Bu anlamda özellikle göle yakın yerde turistlerin konaklayabileceği nitelikli bir konaklama tesisinin olması önemlidir. Özellikle yerel yatırımcılar veya iş adamları bu konuda teşvik edilebilir.
- Mağara köyünde büyük bir yer altı mağarası olduğu belli bir noktaya kadar inildiği ancak tanıtım ve reklam sorunundan dolayı pek bilinmediği ortadadır. Bu yer altı mağarası da gerekli altyapı iyileştirilmeleri yapılarak turizme kazandırılabilir.
- Mağara köyündeki Uyuzpınar Gölü'nde gerekli altyapı düzenlemeleri yapılarak sağlık turizmine kazandırılabilir.
- Turlar ile ilçeye gelen turistlerin en az 1-2 gece konaklayabilecek çekiciliklerin oluşturulması, kültür festivallerinin yeniden canlandırılması gibi etkinlikler yapılabilir.

- Günlük ilçeden yaklaşık 400 şehirlerarası otobüs(toplu taşıma olarak) ve 3000'ün üzerinde otomobil ve diğer araçlar geçmekte veya uğrak yapmaktadır. Bu yoğun trafik akışı farklı proje veya etkinliklerle turizm açısından avantaja çevrilebilir.
- Gürün Şalı, ipekböcekçiliği gibi tarihi ve kültürel unsurların tekrardan canlandırılması için reklam ve tanıtımına ağırlık verilebilir.
- Gürün dut pekmezi, içli köfte, yerelde üretilen peynirler ve özellikle endemik bitki olan "anık" bitkisiyle yapılan yerel ürünler ekoturizm açısından değerlendirilebilir.
- İlçe tarihinin geçmişinde olan ipekböcekçiliği tekrar gündeme alınarak turizm faaliyetleri açısından değerlendirilebilir.
- Şuğul Vadi'sinde turistlere tehlike oluşturmaması için risk arz eden kayalıklara çelik konsollarla tedbir alınabilir.

Yazar Etik Beyanı: Yazar makalenin hazırlanma süreçlerinde JTM'ın araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulduğunu beyan eder. Aksi bir durumun tespitinde Turizm ve İşletmecilik Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarına aittir.

Etik Kurul Onayı: Araştırma için gerekli olan etik kurul izni Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu'nun 24/07/2025 tarihli ve 30/17 karar/sayı numarası ile alınmıştır. Bu çalışmada herhangi çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Fon ve Finansman Bilgisi: Bu çalışma herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından finanse edilmemiştir.

Yapay Zeka Beyanı: Bu çalışmanın hiç bir kısmında herhangi bir yapay zeka desteği alınmamıştır.

KAYNAKÇA

Arslanyılmaz, M. (2024). *Sinop İlinin Ekoturizm Potansiyeli ve Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Tutumları*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Ankara.

Balcı, A. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Pegem Akademi Yayıncılık (13. Baskı), Ankara.

Blaj, R. (2014). Ecotourism and nature tourism-components of a sustainable management of forests. *JOURNAL of Horticulture, Forestry and Biotechnology*, *18*(4), 51-54.

Boz İ., & Baybaş, Z. (2023). Kırsal Alandan Kente Göçü Etkileyen Faktörler: Sivas İli Gürün İlçesi Örneği. *MAS Journal of Applied Sciences*, 8(2), 374-383.

Bozkurt, S. G. (2016). Gürün (Sivas) ilçesinin rekreasyon kaynaklarının belirlenmesi ve değerlendirilmesi. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University*, *66*(1), 318-328.

Bozkurt, S. G. (2019). Gürün ilçesinin ekoturizm potansiyelinin incelenmesi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 9(4), 2255 - 2265.

Castillo-Salazar, I.P., Sanagustín-Fons, V., & Pardo, I. L. (2025). Ecotourism as a Catalyst for Sustainable Development: Conservation Governance in Mountain Regions. *Societies,* 15, 196. https://doi.org/10.3390/ soc15070196.

Cheia, G. (2013). Ecotourism: Definition and concepts. *Journal of tourism - studies and research in tourism*, 15(15), 56-60.

Çed ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü, (2025). Sivas İli 2024 Yılı Çevre Durum Raporu. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/sivas-ilcdr-2024-20251014124703.pdf

Demirkol, Ş. & Oktay, K. (2004). *Turizm Politikalarına Alternatif Yaklaşımlar*, (1.Baskı), Sakarya Kitapevi, Sakarya.

Er, A. C., Moorthy, R., Lyndon, N., Selvadurai, S., Chong, S. T., & Adam, J. H. (2012). Perception of local community towards community-based ecotourism. *Advances in natural and applied sciences,* 6(2), 213-218

Fiagbomeh, R. F. (2013). *Perceptions of the impacts of nature conservation and ecotourism management: a case study in the Kakum conservation area of Ghana*, Academic Publishing. https://doi.org/10.53846/GOEDISS-4109

Gürün Gökpınar, (2025). http://www.gurun.gov.tr/gurun-gokpinar, Erişim Tarihi: 07. 06. 2025.

Gürün Şalı, (2025). http://www.gurun.gov.tr/gurun-sali, Erişim Tarihi: 10. 06. 2025.

Gürün'ü Tanıyalım, (2025). https://www.gurun.bel.tr/gurunu-taniyalim, Erişim Tarihi: 02. 06. 2025.

Heriyanto, H., Rifdan, R., Niswaty, R., & Kasmawati, A. (2024). Global Research on Ecotourism Policy: A Novel Bibliometric Analysis of Trends and Research Gaps. *In E3S Web of Conferences*, 593, EDP Sciences.

Hitit Evleri, (2025). http://www.gurun.gov.tr/hitit-evleri, Erişim Tarihi: 10. 06. 2025.

Jin, Y. (2024). Ecotourism Development Strategy under the Concept of Biodiversity, *BIO Web of Conferences 142, International Symposium on Agricultural Engineering and Biology (ISAEB)* 01015, 5 https://doi.org/10.1051/bioconf/202414201015

Karabulut Ay, K. (2022). Geleneksel Gürün Evlerinde Çıkmalar, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10 (129), 189-205.

Karagöz, Y. (2019). *Spss ve Amos Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. Nobel Akademik Yayıncılık, (2. Baskı), Ankara.

Lkdch, N., & Twmtw, B. (2025). Reframing Ecotourism through Stakeholder Perspectives: Toward Effective Development in Yala National Park. *Journal of Asian Geography*, 4(2), 9-19.

Mosammam, H. M., Sarrafi, M., Nia, J. T., & Heidari, S. (2016). Typology of the Ecotourism Development Approach and an Evaluation From The Sustainability View: The Case Of Mazandaran Province, Iran. *Tourism Management Perspectives*, 18(2) 168-178.

Oruç Çetiner, S. (2022). *Afyonkarahisar'ın inanç turizmi potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik nitel bir çalışma*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Öz, M. A. (1999). *Bütün yönleriyle Gürün ilçesi Gürün ilçesi tarihi*. Seyhan Grafik ve Matbaa, İstanbul.

Özkan, B. İ. (2024). Kenti Metaforlarla Anlamak: Turist Rehberlerinin Ankara'ya Yönelik İmajlarının Metaforik İncelenmesi. *Ankara Araştırmaları Dergisi, 12*(2), 257-271.

Pasape L., Anderson W., & Lindi, G. (2013). Towards Sustainable Ecotourism through Stakeholder Collaborations in Tanzania. *Journal of Tourism Research & Hospitality*, 2(1), 1-14, http://dx.doi.org/10.4172/2324-8807.1000109

Resmi Gazete, (2025, 24 Temmuz). Sivas İli, Gürün İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Alanın Gökpınar Gölü Tabiat Parkı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar, (Karar Sayısı: 10120). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/07/20250724-10.pdf

Rezaeinejad, I., & Khaniwadekar, A. (2021). The role of Eco-tourism in sustainable development: case study eco-tourism challenges in Iran. *In E3S web of conferences*, 311, 02004.

Ross, S., & Wall, G., (1999) Ecotourism: towards congruence between theory and practice, *Tourism Management*, 20, 123-132, https://doi.org/10.1016/S0261-5177(98)00098-3

Samal, R & Dash, M. (2023). Ecotourism, biodiversity conservation and livelihoods: Understanding the convergence and divergence, *International Journal of Geoheritage and Parks,* 11, 1–20, https://doi.org/10.1016/j.ijgeop.2022.11.001

Saraçoğlu, S., & Kanca, B. (2022). "Yerel Paydaşların Ekoturizm Algısı ve Görüşleri: Ordu İli Örneği". *Karadeniz Araştırmaları*. *XIX*/76: 1293-1309.

Şener, Y., & Oktay, K. (2022). Yerel Yönetimlerin Turizm Politikaları Üzerine Bir İnceleme: Bolu Örneği. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, *11*(1), 4-28.

The International Ecotourism Society, (2002). Ecotourism. [online] Washingon, *TIES.* Available from: https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/ [Accessed 15 August 2025].

Tilavova, M., Safarova, N., Alimova, M., & Bo'ronova, N. (2024). Ecotourism as a sustainable development strategy: Exploring the role of natural resource management. *In E3S Web of Conferences* 587, 05020, EDP Sciences.

Tokatlı, Ü. A., & Jorayev, Ö. E. (2019). Günümüze Ulaşan Örnekler Üzerinden Gürün Şalları Üzerine Bir İnceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 231-252.

Yüksel, Y. F. (2025). Gürün İlçesi, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/gurun-ilcesi, Erişim Tarihi: 2025, 04, 09.